

VĦ LATVIJA

AGRO*RISK*®

ĪPAŠIE PRETKRUSAS APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI ĪPAŠĀM AUGU KULTŪRĀM

Īpašie pretkrusas apdrošināšanas noteikumi īpašām augu kultūrām – 2021.gada redakcija (ĪKAN-Ī 21)

SATURA RĀDĪTĀJS

§ 1	Apdrošināšanas objekti
§ 2	Augu ģintis
§ 3	Apdrošināšanas perioda sākums un beigas
§ 4	Apdrošināšanas kultūraugu ģintis un kultūraugu sugas
§ 5	Termiņi zemes vienību pieteikšanai
§ 6	Hektāra vērtības vēlāka pazemināšana
§ 7	Hektāra augstākās vērtības pārsniegšana
§ 8	Segums, pamatojoties uz hektāra pagaidu vērtību
§ 9	Pašrisku noteikumi (PRN Ī21)
§ 10	Zaudējumu noteikšana augļiem ar „atkārtotu ražu“
§ 11	Parauga gabali
§ 12	Noteiktā atlīdzības summa (NAS)
§ 13	Ēdamo sīpolu apdrošināšanas noteikumi (QVZ)
§ 14	Dārzeņu apdrošināšanas noteikumi (QVG)
§ 15	Kauleņu apdrošināšanas noteikumi (QVS)
§ 16	Zemeņu apdrošināšanas noteikumi (QVE)
§ 17	Ogu krūmu apdrošināšanas noteikumi (QVB)
§ 18	Uzreiz ēdamo sēkleņu apdrošināšanas noteikumi – S tips – (QVKS)
§ 19	Prēmiju noteikumi

§ 1 Apdrošināšanas objekti

- Ja nav noteikts citādi, apdrošināšana aptver: augļaugiem – to augļus, visiem citiem kultūraugiem (lauksaimniecības kultūrām) – visas saimnieciski izmantojamās augu daļas.
- Ja pastāv augšminēto lauksaimniecības kultūru īpašie apdrošināšanas objekti ar atsevišķi izdalāmu apdrošinājuma summu, katrs apdrošināšanas objekts ir jāapdrošina atsevišķi.
- Attiecībā uz tiem kultūraugiem/augu sugām, kuras viena kalendārā gada laikā tiek audzētas atkārtoti (piem., salāti), katrs augšanas cikls tiek uzskatīts par atsevišķu apdrošināšanas objektu, par kuru ir veicams atsevišķs apdrošināšanas maksājums.
- Daudzgadīgu augu gadījumā dažādās augu attīstības stadijas ir uzskatāmas par atsevišķu apdrošināšanas objektu, par kuru ir veicams atsevišķs apdrošināšanas maksājums.

§ 2 Augu ģintis

Par augu ģintīm īpašo pretkrusas un multirisku apdrošināšanas noteikumu (IKVRAN) 2 § izpratnē ir uzskatāmi: Augļaugu un dārzeņu kultūraugu grupas (turpmāk tekstā “Īpašās kultūras”)

Zemenes
 Industriālie/augļi pārstrādei
 Sēkleņaugļi
 Kāpostaugļi
 Kauleņi
 Ogu krūmi
 Sakņu dārzeņi
 Sīpolu dzimtas dārzeņi
 Sēklas iegūšana no īpašajām kultūrām

§ 3 Apdrošināšanas perioda (atbildības) sākums un beigas

1. Kruas postījumi

- Ja nav citas vienošanās, atbildība sākas ar sēklu izsēju vai dēstu iestādīšanu ražas novākšanas gadā, izņemot šādus gadījumus:
  - augļaugiem – izņemot zemenēm, kazenēm, avenēm, mellenēm – ar ziedēšanas beigām (BBCH 69),
  - zemenēm – no ziedkopas pumpura izvēršanās brīža (BBCH 56),
  - kazenēm, avenēm, mellenēm – ar ziedēšanas sākumu (BBCH 61).
- Ja nav citas vienošanās, atbildība beidzas ar ražas novākšanas noslēgumu, bet jebkurā gadījumā ar ražas novākšanas gada 15. novembri.
- Attiecībā uz sīpoliem atbildība beidzas ar sīpolu ievēšanas brīdi, ņemot vērā, ka atbildības laiks, kad sīpoli žūst uz lauka, nepārsniedz 10 dienas pēc to novākšanas.

2. Īpašie atbildības izbeigšanās gadījumi

Ja iepriekšējās sadaļās minētā atbildība beidzas ar ražas novākšanas beigām, sekojošos gadījumos atbildība beidzas vēlākais laikā, kad pienācīgas saimniekošanas gadījumā ražas novākšanai attiecīgajā reģionā būtu jābūt pabeigtai.

3. Vispārējā atbildības izbeigšanās

Atbildība par visiem riskiem beidzas ar apdrošinātāja slēdzienu, ka ir nepieciešama zemes platības pārrašana vai apdrošināto kultūraugu priekšlaicīga novākšana, neatkarīgi no tā, vai apdrošinājumaņēmējs patiešām veic zemes platības pārrašanu vai novākšanu. Ja pārrašanai netiek atbrīvots viss lauks jeb apsētā/apstādītā platība, bet tikai daļa no tā, seko zemes platības sadale, kuras rezultātā katra atsevišķa platības daļa tiek uzskatīta par atsevišķu platību (apstrādes pozīciju), un atbildības izbeigšanās attiecas vienīgi uz pārraamo platības daļu.

4. Apdrošināšanas perioda (atbildības) pagarinājums

Noslēdzot atsevišķu vienošanos un veicot attiecīgu prēmijas piemaksu, ir iespējama atbildības perioda pagarināšana.

§ 4 Apdrošināmas kultūraugu ģintis un kultūraugu sugas

1. Visas šo ĪKAN-Ī § 2 uzskaitītās, kultūraugu grupā „Īpašās kultūras” ietilpstošās kultūraugu ģintis, var tikt apdrošinātas pret krusas riskiem.
2. No kultūraugu sugām, kuras ietilpst uzskaitītajās kultūraugu ģintīs, apdrošinātas var tikt tikai tās, kuras ir uzskaitītas tabulā „Apdrošināmas kultūraugu sugas Secufarm LV® Īpašās sugas”.
3. Apdrošināmi ir vienlaicīgi saimniecības visi sējumi/stādījumi, kuri ir iekopti ar attiecīgo augu ģinti.

Apdrošināmas kultūraugu sugas Secufarm LV® Kultūru grupa - Īpašās kultūras (AKS-S 21)**c) Pārskats**

Tab AKS-S 21	
AS Kods	Kultūraugu grupa (sugas) (KG)
Kultūraugu grupa _ Sīpolu dzimtas dārzeņi	
690	Sīpoli / vasaras sīpoli
692	Vasaras sīpoli loku ieguvei
694	Ķiploki
695	Puravi / lakši
Kultūraugu grupa - Kāpostaugi	
640	Puķkāposti, no stāda
641	Brokoļi, no stāda
642	Ķīnas kāposti, no stāda
643	Lapu kāposti, no stāda
644	Kāposi, sēti, izņemot baltos/ sarkanos galviņkāpostus
645	Baltie galviņkāpost, no stāda, uzglabāšanai/svaigam patēriņam
646	Kolrābji bez lapām
647	Kolrābji ar lapām
648	Briseles (rožu) kāposti, no stāda
649	Sarkanie galviņkāposti, no stāda, uzglabāšanai/svaigam patēriņam
650	Sarkanie galviņkāposti, sēti, uzglabāšanai/svaigam patēriņam
651	Smailie kāposti, no stāda
652	Virziņkāposti, no stāda
794	Baltie galviņkāposti, sēti, uzglabāšanai/svaigam patēriņam
795	Baltie galviņkāposti, sēti, pārstrādei
796	Baltie galviņkāposti, no stāda, pārstrādei
797	Sarkanie galviņkāposti, sēti, pārstrādei
798	Sarkanie galviņkāposti, no stāda, pārstrādei
Kultūraugu grupa – Sakņu dārzeņi	
670	Burkāni (mazgājāmie) bez lapām
671	Burkāni (buntīšu) ar lapām
672	Redīsi
673	Rutki bez lapām
675	Seleriju saknes
676	Selerijas ar lapām/kātiem
677	Cigoriņu salāti
678	Mārrutki
679	Pastinaki
680	Pētersīļu saknes
681	Sarkanā/baltā biete

682	Melnsakne
683	Cigoriņu saknes
684	Rāceņi, pārtikas
741	Fenhelis
777	Burkāni sulas iegūšanai
778	Sarkanās bietes sulas iegūšanai
792	Burkāni (mazgājāmie) Ekstra
793	Burkāni (pārstrādei)
Kultūraugu grupa – Sēkleņi	
801	Āboli
802	Bumbieri
803	Cidonijas
Kultūraugu grupa - Zemenes	
810	Zemenes
Kultūraugu grupa – Ogu krūmi	
799	Rudens avenēs, t.sk. dzinumī
811	Vasaras avenēs
812	Mellenes
813	Kazenes
815	Jāņogas (galda)
816	Ērkšķogas
817	Savvaļas un meža ogas
818	Brūklenes
Kultūraugu grupa – Kaulēnkoki	
830	Ķirši (skābie)
831	Ķirši (saldie)
833	Mājas plūmes/reneklodes u.c.mājas plūmes
Kultūraugu grupa – Rūpnieciski pārstrādājāmie/augļi un ogas sulai	
860	Sēkleņi pārstrādei
861	Kaulēni pārstrādei
863	Jāņogas pārstrādei
864	Ogas pārstrādei, izņemot plūškoka ogas/upenes

§ 5 Termiņi zemes vienību pieteikšanai

Apsētās zemes vienības pieteikšana apdrošināšanai ir jāveic pēc iespējas agrāk, vēlākais – līdz ražas novākšanas gada 31.maijam. Atšķirīgi pieteikšanas termiņi ir piemērojami šādos gadījumos:

- attiecībā uz ogu krūmiem, zemenēm, dārzeņiem, kā arī agrinajām kultūrām, kas atrodas zem seguma – vēlākais līdz ražas novākšanas gada 30. aprīlim,
- attiecībā uz augļiem, izņemot ogu krūmus un zemenes – vēlākais līdz ražas novākšanas gada 31.maijam.

§ 6 Hektāra vērtības vēlāka pazemināšana

Hektāra vērtības pazemināšana pēc tam, kad sējumi/stādījumi jau ir pieteikti apdrošināšanai, var tikt veikta šādos termiņos:

- attiecībā uz visām augu sugām/kultūrām, izņemot kaulēniem un sēkleņiem – līdz ražas novākšanas gada 31.maijam;
- kaulēniem (arī kultūraugu grupai – Industriālie augļi/augļi pārstrādei) – līdz ražas novākšanas gada 15.jūnijam;
- sēkleņiem – līdz ražas novākšanas gada 1.jūlijam.

§ 7 Hektāra augstākās vērtības pārsniegšana

Hektāra augstākās vērtības pārsniegšanas gadījumā (sk. VKVRAN § 18 Nr. 3) par attiecīgo sējumu/stādījumu vienību ir veicama prēmijas piemaksa. Tam par pamatu tiek ņemta starpība starp konstatēto hektāra augstāko vērtību un to hektāra vērtību, kas ir uzrādīta sējumu/stādījumu sarakstā. Sugām, kuras ietilpst kultūru grupā "Īpašās kultūras", piemaksas procentuālais apmērs ir 80%.

§ 8 Atbildība, pamatojoties uz hektāra pagaidu vērtību

Attiecībā uz kultūru grupas „Īpašās sugas” kultūrām netiek piedāvāti apdrošināšanas pakalpojumi, kuriem par pamatu ir hektāra pagaidu vērtība. Atbildība iestājas atbilstoši atbildības iestāšanās noteikumiem par pieteiktiem sējumiem/stādījumiem (sk. VKVRAN § 19).

§ 9 Pašrisku noteikumi (PRN Ī21)

1. Beznosacījuma franšīze

Ja vien nav nolīgts citādi, apdrošinājuma ņēmējs vienā apdrošināšanas gadā katrā zaudējumu gadījumā viena veģetācijas perioda ietvaros, izdalot atsevišķus apdrošināšanas priekšmetus, pats sedz daļu no katras platības vai tās daļas zaudējumu kvotas, tādā procentuālā apmērā, par kādu ir panākta

vienošanās līgumā (beznosacījumu franšīze). Ja ir noteikts kopējais zaudējumu apmērs, pašrisks attiecas uz šo kopējo zaudējumu kvotu. Noteikumi attiecībā uz integrēto franšīzi ar šo netiek skarti.

a) Vispārīgā beznosacījuma franšīze

Attiecība uz krusas risku pašrisks apmērs visu kultūru grupas „Īpašās sugas“ kultūrām – ja nepastāv citāda vienošanās (piem., īpašā beznosacījuma franšīze) – ir 10%.

b) Īpašā beznosacījuma franšīze

(Ciktāl par šo papildus produktu ir panākta vienošanās)

Katra zaudējuma gadījumā Jūs pats sedzat – kā beznosacījuma franšīzi – daļu no katras platības vai tās daļas zaudējumu kvotas, tādā procentuālā apmērā, kāds ir norādīts zemāk sniegtajā pārskatā.

Reducējošs pašrisks PR (A-PR)

% zaudējumi	%-punkti pašrisks	% zaudējumi	%-punkti pašrisks	% zaudējumi	%-punkti pašrisks
1 līdz 30	20	42 un 43	13	55 un 56	6
31 un 32	19	44 un 45	12	57	5
33 un 34	18	46 un 47	11	58 un 59	4
35 un 36	17	48	10	60 un 61	3
37 un 38	16	49 un 50	9	62 un 63	2
39	15	51 un 52	8	64 un 65	1
40 un 41	14	53 un 54	7	virs 66	0

2. Atlīdzības augstākā robeža

Ja vien nav nolīgts citādi, par katru platību, tās daļu un šķirni, sadalot pēc apdrošināšanas priekšmetiem jeb ražām, apdrošināto zaudējumu atlīdzības apjoms nepārsniedz līguma noslēgšanas laikā nolīgto apdrošinājuma summas procentuālo likmi (atlīdzības augstākā robeža).

Atlīdzības augstākā robeža visu kultūru grupas „Īpašās sugas“ kultūrām attiecībā uz krusas riskiem ir 80% no apdrošinājuma summas.

§ 10 Zaudējumu izpēte attiecībā uz augļiem ar „atkārtotu ražu“

Kultūru grupas „Īpašās sugas“ kultūrām, attiecībā uz kurām tiek veikta selektīva ražas novākšana atkarībā no attiecīgajai kultūrai raksturīgās augļa nogatavošanās pakāpes, konkrētajā dienā notikušā zaudējuma kompensācijas apmērs tiek noteikts, ņemot vērā konkrētajā brīdī konstatēto apdrošināto augļu esamību; vienlaicīgi, tiek ņemta vērā konkrētajā brīdī jau ievāktā raža. Aprēķinātā zaudējumu kvota tiek piemērota vēl nenovāktajai ražas daļai.

§ 11 Parauga gabali

Ja pirms zaudējumu novērtējuma veikšanas ir jānovāc nogatavojušos kultūru raža, apdrošinājuma ņēmējam platības stūros un vidū jāatstāj kvadrātveida parauga gabali. Katram no parauga gabaliem jābūt vismaz 50 m² lielam. Ja zemes gabali ir mazāki par 50 āriem, parauga gabali jāiemēra atbilstošās attiecībās. Gadījumā, ja krusa ir nodarījusi zaudējumus augļiem, tad līdz zaudējumu novērtēšanai nenovāktus ir jāatstāj vismaz 10 % no visa veida apdrošinātajām šķirnēm un audzēšanas vietām.

§ 12 Noteiktā atlīdzības summa (NAS)

Ja zaudējumu novērtēšanas procesa laikā nozīmētie eksperti nosaka nepieciešamību pēc lauka pirmstermiņa tehnoloģiskās apstrādes vai pirmstermiņa novākšanas (skat. § 2 Nr. 2 VKVRAN), tad tiek izmaksāts vienreizējs fiksētās atlīdzības maksājums (tehnoloģiskās apstrādes maksājums) tādā apdrošinājuma summas procentuālā apmērā, par kādu ir panākta vienošanās (NAS). Apdrošinājuma summas procentuālais apmērs, par kuru ir panākta vienošanās, attiecas uz konkrētās apstrādes pozīcijas apdrošinājuma summu; ja zaudējumu novērtēšanas procesa laikā ir notikusi apstrādes pozīcijas dalīšana, tad tehnoloģiskās apstrādes maksājums attiecas uz šādā veidā attiecīgi izveidoto apstrādes pozīciju.

§ 13 Ēdamo sīpolu apdrošināšanas noteikumi (QVZ)

(piemērojami gadījumā, ja nav noslēgta citāda vienošanās)

1. Apdrošinātie zaudējumi

Mēs atlīdzinām zaudējumus, kuri daudzuma un arī kvalitātes ziņā pierādāmi ir radušies apdrošinātajiem sīpoliem vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ un kuriem ir radušies attiecīgi paredzētie bojājumi.

2. Zaudējumu noteikšana

Kopējās zaudējumu kvotas noteikšana daudzuma un kvalitātes zuduma gadījumā tiek veikta, pamatojoties tikai un vienīgi uz šādiem kritērijiem:

a) Ražas daudzuma zudums:

- Augi, kuri apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā ir pilnībā gājuši bojā;
- Daudzuma zudums, kurš ir radies lapu zuduma rezultātā, iestājoties apdrošinātajam riskam;

b) Kvalitātes zudums

- Sīpoli, kuri apdrošināto risku iestāšanās rezultātā vairs neatbilst UNECE (Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisija) ēdamo sīpolu tirdzniecības standarta I. klasei,
- sīpoli, kuri apdrošināto risku iestāšanās rezultātā nesasniedz 40 mm apkārtmēru (mazs izmērs),
- sīpoli, kuriem apdrošināto risku iestāšanās rezultātā ir nodarīti sekundārie bojājumi (piemēram, sēņu vai baktēriju izraisītas puves sīpola galvā).

Tādi sīpoli, kuri jau pirms apdrošinātā notikuma iestāšanās neatbilda UNECE ēdamo sīpolu tirdzniecības standarta I. vai II. klasei, tiek uzskatīti par tādiem, kuriem zaudējumi nav nodarīti.

3. Tirdzniecības standarts

Gadījumos, kad šis punkts atsaucas uz UNECE ēdamo sīpolu tirdzniecības standartu, piemērojams ir UNECE sīpolu tirdzniecības un kvalitātes kontroles standarts (UNECE Standard concerning the marketing and commercial quality control of onions / UNECE-Norm für die Vermarktung und Qualitätskontrolle von Zwiebeln), redakcijā, kas ir spēkā zaudējumu iestāšanās dienā.

§ 14 Dārzeņu apdrošināšanas noteikumi (QVG)

(piemērojami gadījumā, ja nav noslēgta citāda vienošanās)

1. Apdrošinātie zaudējumi

Mēs atlīdzinām zaudējumus, kuri daudzuma un arī kvalitātes ziņā pierādāmi ir radušies apdrošinātajiem dārzeņiem vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ un kuriem ir radušies attiecīgi paredzētie bojājumi.

2. Zaudējumu noteikšana

Kopējās zaudējumu kvotas noteikšana daudzuma un kvalitātes zuduma gadījumā tiek veikta, pamatojoties tikai un vienīgi uz šādiem kritērijiem:

a) Ražas daudzuma zudums:

- Augi, kuri apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā ir pilnībā gājuši bojā;
- Daudzuma zudums, kurš ir radies lapu zuduma rezultātā, iestājoties apdrošinātajam riskam;

b) Kvalitātes zudums

Dārzeņu kultūru augļi vai novācamās dārzeņa daļas, kurām apdrošināto risku iestāšanās dēļ ir radušies tādi bojājumi, kuru dēļ tie vairs neatbilst zemāk aprakstītajam, attiecīgajai dārzeņu kultūrai piemērojamajam tirdzniecības standartam.

- Dārzeņu kultūras, attiecībā uz kurām pastāv īpašs ES standarts (piemēram, pamatojoties uz Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I.pielikuma A.daļa), vairs neatbilst standarta EXTRA-klasei vai I. klasei.
- Dārzeņu kultūras, attiecībā uz kurām pastāv vispārīgs tirdzniecības standarts un vienlaicīgi pastāv arī UNECE standarts (piemēram, pamatojoties uz Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I.pielikuma A.daļa), vairs neatbilst UNECE standarta I. klasei.
- Dārzeņu kultūras, attiecībā uz kurām pastāv vispārīgs tirdzniecības standarts (piemēram, pamatojoties uz Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I.pielikuma A.daļa), vairs neatbilst attiecīgajām minimālajām prasībām.
- Dārzeņu kultūras, neskatoties uz veiktajiem augu aizsardzības pasākumiem (piemēram, fungicīdu pielietojumu), uzrāda sekundāros bojājumus (piemēram, sēņu un baktēriju izraisītas puves) un tādējādi to kvalitāte ir būtiski samazināta.

Attiecībā uz dārzeņiem vai to novācamajām augu daļām, kurām apdrošināto risku iestāšanās rezultātā ir nodarīti bojājumi un ir piemērojama arī cita veida tirdzniecība (piemēram, attiecīgā tirdzniecības standarta II.klase, industriālā pārstrāde), tiek novērtēti ar samērojamu kvalitātes zuduma procentuālu apmēru.

Tādiem dārzeņiem vai to novācamajām augu daļām, kuras jau pirms apdrošinātā notikuma iestāšanās neatbilda vispārējo tirdzniecības standartu minimālajām prasībām vai attiecīgajai kultūrai piemērojamā UNECE tirdzniecības standarta I.klasei, vai – ciktāl attiecīgajiem dārzeņiem pieejams – attiecīgajai kultūrai piemērojamā īpašā ES standarta I.klasei, tiek uzskatīti par tādiem, kuriem zaudējumi nav nodarīti.

§ 15 Kaulēņu apdrošināšanas noteikumi (QVS)

(piemērojami gadījumā, ja nav noslēgta citāda vienošanās)

1. Apdrošinātie zaudējumi

Mēs atlīdzinām zaudējumus, kuri daudzuma un arī kvalitātes ziņā pierādāmi ir radušies apdrošinātajiem kaulēņiem vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ un kuriem ir radušies attiecīgi paredzētie bojājumi.

2. Zaudējumu noteikšana

Kopējās zaudējumu kvotas noteikšana daudzuma un kvalitātes zuduma gadījumā tiek veikta, pamatojoties tikai un vienīgi uz šādiem kritērijiem:

a) Ražas daudzuma zudums:

Tiek aptverti augļi, kuri vienīgi apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā ir pilnībā gājuši bojā, ja tādējādi tiek mazināta kopējā iegūstamā raža.

b) Kvalitātes zudums:**1. zaudējumu klase:**

Augļi, kuriem apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā nav nodarīti bojājumi; augļi atbilst konkrētā kaulēņa UNECE tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 0%.**2. zaudējumu klase:**

- Augļi, kuri atbilst konkrētā kaulēņa UNECE tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti EXTRA-klasei vai I. klasei, bet arvien vēl var tikt pieskaitīti šī standarta II.klasei.

- Augļi, kuri atbilst konkrētā kaulēņa UNECE tirdzniecības standarta II. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti II. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 50%.**3. zaudējumu klase**

Augļi, kuri atbilst konkrētā kaulēņa UNECE standarta EXTRA-klasei vai I. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti ne tikai EXTRA-klasei vai I. klasei, bet arī šī tirdzniecības standarta II.klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 100%

Augļi, kuriem apdrošināto risku iestāšanās rezultātā ir nodarīti bojājumi un kuri jau pirms zaudējumu iestāšanās neatbilda konkrētā kaulēņa UNECE standarta I.klasei vai II. klasei, tiek uzskatīti par tādiem, kuriem zaudējumi nav nodarīti un tie tiek pieskaitīti 1.zaudējumu klasei.

3. Tirdzniecības standarts

Gadījumos, kad šis punkts atsaucas uz UNECE kaulēņu tirdzniecības standartu, piemērojams ir attiecīgais UNECE kaulēņu tirdzniecības un kvalitātes kontroles standarts (piemēram, UNECE standarts ķiršiem), redakcijā, kas ir spēkā zaudējumu iestāšanās dienā.

§ 16 Zemeņu apdrošināšanas noteikumi (QVE)

(piemērojami gadījumā, ja nav noslēgta citāda vienošanās)

1. Apdrošinātie zaudējumi

Mēs atlīdzinām zaudējumus, kuri daudzuma un arī kvalitātes ziņā pierādāmi ir radušies apdrošinātajām zemenēm vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ un kuriem ir radušies attiecīgi paredzētie bojājumi.

2. Zaudējumu noteikšana

Kopējās zaudējumu kvotas noteikšana daudzuma un kvalitātes zuduma gadījumā tiek veikta, pamatojoties tikai un vienīgi uz šādiem kritērijiem:

a) Ražas daudzuma zudums:

Tiek aptverti augļi, kuri vienīgi apdrošinātā riska iestāšanās un tā ietekmes uz ziedpumpuriem, ziediem un augļiem rezultātā ir pilnībā gājuši bojā.

b) Kvalitātes zudums:**1.zaudējumu klase:**

Augļi, kuriem apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā nav nodarīti bojājumi; augļi atbilst speciālā zemeņu ES tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 0%.

2. zaudējumu klase:

- Augļi, kuri atbilst speciālā zemeņu ES tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti EXTRA-klasei vai I. klasei, bet arvien vēl var tikt pieskaitīti šī standarta II. klasei.
- Augļi, kuri atbilst speciālā zemeņu ES tirdzniecības standarta II. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti II. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 50%.

3. zaudējumu klase

Augļi, kuri atbilst speciālā zemeņu ES tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti ne tikai EXTRA-klasei vai I. klasei, bet arī zemeņu ES tirdzniecības standarta II. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 100%

Augļi, kuriem apdrošināto risku iestāšanās rezultātā ir nodarīti bojājumi un kuri jau pirms zaudējumu iestāšanās neatbilda zemeņu speciālā ES tirdzniecības standarta I. klasei vai II. klasei, tiek uzskatīti par tādiem, kuriem zaudējumi nav nodarīti un tie tiek pieskaitīti 1. zaudējumu klasei.

3. Tirdzniecības standarts

Gadījumos, kad šis punkts atsaucas uz zemeņu speciālo ES tirdzniecības standartu, piemērojams ir Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I. pielikuma B. daļa – 7. daļa Tirdzniecības standarts zemenēm.

§ 17 Ogu krūmu apdrošināšanas noteikumi (QVB)

(piemērojami gadījumā, ja nav noslēgta citāda vienošanās)

1. Apdrošinātie zaudējumi

Mēs atlīdzinām zaudējumus, kuri daudzuma un arī kvalitātes ziņā pierādāmi ir radušies apdrošinātajiem ogu krūmiem vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ un kuriem ir radušies attiecīgi paredzētie bojājumi.

2. Zaudējumu noteikšana

Kopējās zaudējumu kvotas noteikšana daudzuma un kvalitātes zuduma gadījumā tiek veikta, pamatojoties tikai un vienīgi uz šādiem kritērijiem:

a) Ražas daudzuma zudums:

- Tiek aptverti augļi, kuri vienīgi apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā ir pilnībā gājuši bojā.
- Kazeņu, melleņu un aveņu kultūru gadījumā tiek ņemti vērā arī apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā pilnībā zaudēti ziedi.

b) Kvalitātes zudums:**1. zaudējumu klase:**

Augļi, kuriem apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā nav nodarīti bojājumi; augļi atbilst ogulāju augļu UNECE tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 0%.

2. zaudējumu klase:

- Augļi, kuri atbilst ogulāju augļu UNECE tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti EXTRA-klasei vai I. klasei, bet arvien vēl var tikt pieskaitīti šī standarta II. klasei.
- Augļi, kuri atbilst ogulāju augļu UNECE tirdzniecības standarta II. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti II. klasei.
- Kazeņu, melleņu un aveņu gadījumā šai zaudējumu klasei tiek pieskaitīti arī augļi, kuri apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības uz ziediem dēļ ir ievērojami deformēti, bet arvien vēl atbilst augļu UNECE tirdzniecības standarta II. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 50%.

3. zaudējumu klase

- Augļi, kuri atbilst ogulāju augļu UNECE standarta EXTRA-klasei vai I. klasei un vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ vairs nevar tikt pieskaitīti ne tikai EXTRA-klasei vai I. klasei, bet arī šī UNECE tirdzniecības standarta II. klasei.
- Kazeņu, melleņu un aveņu gadījumā šai zaudējumu klasei tiek pieskaitīti arī augļi, kuri apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības uz ziediem dēļ ir tik stipri deformēti, ka tos vairs nav iespējams izmantot tirdzniecībā.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 100%

Augļi, kuriem apdrošināto risku iestāšanās rezultātā ir nodarīti bojājumi un kuri jau pirms zaudējumu iestāšanās neatbilda ogulāju augļu UNECE standarta I. klasei vai II. klasei, tiek uzskatīti par tādiem, kuriem zaudējumi nav nodarīti un tie tiek pieskaitīti 1. zaudējumu klasei.

3. Tirdzniecības standarts

Gadījumos, kad šis punkts atsaucas uz UNECE ogu tirdzniecības standartu, piemērojams ir attiecīgais UNECE ogulāju augļu tirdzniecības un kvalitātes kontroles standarts, redakcijā, kas ir spēkā zaudējumu iestāšanās dienā.

§ 18 Uzreiz ēdamo sēkleņaugu apdrošināšanas noteikumi – S tips – (QVKS)

(piemērojami gadījumā, ja nav noslēgta citāda vienošanās)

1. Apdrošinātie zaudējumi

Mēs atlīdzinām zaudējumus, kuri daudzuma un arī kvalitātes ziņā pierādāmi ir radušies apdrošinātajiem sēkleņaugiem vienīgi apdrošinātajos riskos iekļauto laika apstākļu iedarbības dēļ un kuriem ir radušies attiecīgi paredzētie bojājumi.

2. Zaudējumu noteikšana

Kopējās zaudējumu kvotas noteikšana daudzuma un kvalitātes zuduma gadījumā tiek veikta, pamatojoties tikai un vienīgi uz šādiem kritērijiem:

a) Ražas daudzuma zudums:

Vērtēti tiek vienīgi kvalitātes zudumi augļiem, kuri vienīgi apdrošinātā riska iestāšanās un tā ietekmes uz augļiem rezultātā ir pilnībā gājuši bojā, tādējādi samazinot kopējo ievācamo ražu.

b) Kvalitātes zudums:

Apdrošināšanas seguma laikā augļu kvalitātes zudumus, kas radušies tikai apdrošinātā riska rezultātā, vērtē saskaņā ar tālāk tekstā aprakstītajiem procesiem.

1a. zaudējumu klase:

Augļi, kuriem apdrošinātā riska iestāšanās gadījumā nav nodarīti bojājumi.

Augļi atbilst speciālā ābolu un/vai bumbieru ES tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 0%.

1b. zaudējumu klase:

- Augļi, kuriem apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā ir nodarīti viens vai vairāki minimāli, jau sadzijuši bojājumi to mizai, nodarīti nelieli mizas bojājumi, radušās krokošanās pazīmes vai ļoti nelielas deformācijas.
- Augļi vēl arvien atbilst speciālā ābolu un/vai bumbieru ES tirdzniecības standarta EXTRA-klasei vai I. klasei.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 5%.

2. zaudējumu klase:

Augļi ar mizas bojājumiem vai vieglu deformāciju, kas radušies apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā; veiksmīgi sadzijušie virspusējie mizas bojājumi;

uzglabāšanas iespējas nav mazinātas; gareniski, 4 cm garumā nepārsniedz 2,5 cm² platību un kas radušies apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā, un tādējādi augļi arvien vēl atbilst speciālā ābolu un/vai bumbieru ES tirdzniecības standarta II. klasei.
Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 30%.

3. zaudējumu klase:

Augļi, kuri apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā vairs neatbilst zaudējumu klasēm 1b un 2, bet kuri objektīvi vēl var tikt izmantoti kā augļi pārstrādei/industriālie augļi.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 70%.

4. zaudējumu klase:

Augļi, kuri apdrošinātā riska iestāšanās rezultātā skaidri uzrāda bezrētu bojājumus ar redzamām puvuma pazīmēm; augļu izmantošana (piemēram, pārstrādei) vairs nav iespējama.

Kvalitātes zudums tiek novērtēts ar 100%.

Augļi, kuriem apdrošināto risku iestāšanās rezultātā ir nodarīti bojājumi un kuri jau pirms zaudējumu iestāšanās neatbilda speciālā ābolu un/vai bumbieru ES tirdzniecības standarta I.klasei vai II. klasei, tiek uzskatīti par tādiem, kuriem zaudējumi nav nodarīti un tie tiek pieskaitīti 1.zaudējumu klasei.

3. Tirdzniecības standarts

Gadījumos, kad šis punkts atsaucas uz speciālo ābolu un/vai bumbieru ES tirdzniecības standartu, piemērojams ir Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I.pielikuma B.daļa – 1.daļa Tirdzniecības standarts āboliem un/vai Īstenošanas regulas (ES) Nr. 543/2011 I.pielikuma B.daļa – 6.daļa Tirdzniecības standarts bumbieriem.

4. Pašriskas regulējums (īpašā beznosacījumu franšīze)

Attiecībā uz uzreiz ēdamo sēkleņaugu apdrošināšanu ir piemērojama „īpašā beznosacījumu franšīze“ (ĪKAN-Ī § 9 Nr.1 b) un maksimālais atlīdzības apmēra limits ir 80%.

§ 19 Prēmiju noteikumi

1. Zaudējumu neesamības kategorijas (ZN 22)

Katrs līgums tiek klasificēts pēc zaudējumu neesamības kategorijām (ZN kategorija). Pēc zaudējumu neesamības kategorijas nosaka maksājāmās prēmijas procentuālo apmēru.

Zaudējumu neesamības kategorijas B00 zaudējumu neesamības kategorijas likme ir 100 %. Zaudējumu neesamības kategorija M apzīmē malus (zaudējumu) sadaļu, bet zaudējumu neesamības kategorija B – bonusu sadaļu. Atsevišķas zaudējumu neesamības kategorijas ar tām piekritīgajām zaudējumu neesamības kategorijas likmēm noteiktas attiecīgajā Pazeminājumu tabulā.

Uz kultūras grupu “Īpašās kultūras” attiecas Pazeminājumu tabula (RTS).

Zaudējumu neesamības kategorija mainās atkarībā no zaudējumu apmēra attiecīgās kultūraugu grupas līguma ietvaros.

Pēc ikviena gada, kurā nav bijis zaudējumu, zaudējumu neesamības kategorija attiecībā uz nākamo gadu ceļas par vienu zaudējumu neesamības kategoriju, pamatojoties uz attiecīgo Pazeminājumu tabulu (ZN kategorija). Zaudējumu neesamības kategorijas kāpuma pārtraukums iestājas, ja gadā, uz kuru attiecas līgums, nav tikušas audzētas nekādas zemkopības kultūras.

Pazeminājumu tabula kultūru grupai “Īpašās kultūras” (RTS)		Zaudējumu likmju diapazons		
		S1	S2	S3
ZN kategorija	iepriekšējā maksājuma likme	līdz 15 %	no 16 % līdz 35 %	no 36 %
M10	130%	M10	M10	M10
M09	127%	M10	M10	M10
M08	124%	M10	M10	M10
M07	121%	M10	M10	M10
M06	118%	M09	M10	M10
M05	115%	M08	M09	M10
M04	112%	M07	M08	M10
M03	109%	M06	M07	M09
M02	106%	M05	M06	M08
M01	103%	M04	M05	M07
B00	100%	M03	M04	M06
B01	100%	M03	M04	M06
B02	100%	M03	M04	M06
B03	100%	M03	M04	M06
B04	100%	M03	M04	M06
B05	100%	M02	M03	M05
B06	100%	M02	M03	M05
B07	100%	M02	M03	M05
B08	100%	M02	M03	M05

B09	100%	M02	M03	M05
B10	100%	B00	M02	M04
B11	100%	B00	M02	M04
B12	100%	B00	M02	M04
B13	100%	B00	M02	M04
B14	100%	B00	M02	M04
B15	100%	B00	M01	M03

2. Zaudējumu neesamības kategorijas izmaiņas pēc atlīdzības izmaksas

- Pēc atlīdzības izmaksas līgums nākamajā gadā tiek iekļauts konkrētā zaudējumu neesamības kategorijā, kura tiek noteikta, pamatojoties uz pazeminājumu tabulas rādītājiem.
- Pēc atlīdzības izmaksas līgums atkarībā no zaudējumu likmes tiek iekļauts zaudējumu likmes diapazonā S1, S2, vai S3. Zaudējumu likmi attiecīgajā zaudējumu likmes diapazonā (S1, S2, S3) aprēķina gadam kā attiecību no līgumā noteiktās neto kopējās atlīdzības izmaksas pret no līguma izrietošo apdrošinājuma kopsummu. Šādā veidā aprēķināto procentu likmi noapaļo veselos skaitļos.
- Zemkopības kultūras kultūru grupā "Īpašās kultūras" pie zaudējumu likmes līdz 15% tiek ierindotas zaudējumu likmes diapazonā S1, pie zaudējumu likmes līdz 35% tās ierindo zaudējumu likmes diapazonā S2 un pie zaudējumu likmes no 36% - zaudējumu likmes diapazonā S3.

3. Prēmiju atlaides pašrisku gadījumā kultūras grupā "Īpašās kultūras" (PNSS LV 22)

Noteikumi attiecībā uz prēmiju atlaidēm ir piemērojami tikai tad, ja par šādu apdrošināšanas produktu ir noslēgta vienošanās. Apdrošināšanas perioda laikā apdrošinājuma ņēmējs no visiem zaudējumiem attiecībā uz kultūru grupas "Īpašās kultūras" kultūrām (sk. ĪKAN-Ī § 2), ciktāl tas ir saistīts ar vienā polisē aptvertajiem līgumiem, sedz tabulā norādīto procentuāli noteikto pašrisku no kopējās šīs polises apdrošinājuma summas un saņem par to tam pienākošos prēmijas atlaidi.

Ar šo netiek skarts ĪKAN-Ī § 9.

Pašrisks	Prēmijas atlaide
1%	5%
3%	15%
5%	25%

